

פרק ו'

תשובת ה' למשה וחיזוש שליחותו אל העם ואל פרעה

* על טענת משה בסוף הפרק הקודם ("למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתיני") ענה ה' למשה: הבטחת הגאולה לא בטלה וגם שליחותך לא בטלה, אלא כל מה שקורה הוא חלק מהתכנית האלקית. עכשיו תראה מה שאעשה לפרעה – דבר שיגרום לו לשלח את העם.

* ה' אמר למשה: "אני ה'" שפירושו:

1. אני נאמן לשלם שכר.

2. אני נאמן לקיים הבטחות, ואני אקיים את הבטחתי לאבות.

* ה' אמר למשה, שילך בפעם השנייה לעם, ויאמר להם שה' יקיים את הבטחותיו לאבות, כלומר: א. יוציא את העם ממצרים ויביאם לארץ. ב. יעניש את המצרים.

* ה' אמר למשה את 5 לשונות הגאולה (והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, והבאתי).

* העם לא קיבלו את דברי משה, מקוצר רוח ומעבודה קשה.

תגובת ה' למצב זה אינה שליחה נוספת של משה אל העם ומציאת דרכים חדשות לגרום לבני ישראל להאמין בשליחות משה, אלא להתחיל מיד במעשה ולפנות אל פרעה.

* ה' אמר למשה שילך בפעם השנייה לפרעה כדי שישלח את העם.

* משה ענה (בקל וחומר): אם בני ישראל לא רצו להקשיב לי, אז איך יקשיב אלי פרעה, ובפרט שאני ערל שפתיים (אטום שפתיים, מגמגם).

בעקבות דברי משה, צרף ה' את אהרון למשה, ושלח אותם אל פרעה (ו':י"ג).

לאחר מכן בא פירוט אילן היוחסין של משה ואהרון (פסוקים י"ד-כ"ח).

פסוקים כ"ט-ל' חוזרים ומזכירים שה' ציוה את משה ללכת לפרעה ואת חששו של משה, כשתשובת ה' לכך מופיעה בפרק הבא

סיכום ספר שמות – לשימוש פרטי למורים ולתלמידים

www.meir-avitan.co.il מתוך האתר של מאיר אביטן

שאלות ותשובות		
תשובה	שאלה	פרק ו
<p>לשון "אני ה'" מציינת שה' נאמן להיפרע כשמדובר בעונש, וכשמדובר בקיום המצוות מציינות מלים אלה שה' נאמן לתת שכר. בכל אחד משני המקרים מדובר בכך שה' נאמן לקיים את הבטחותיו.</p> <p>ב. הבטחה אחת: נתינת ארץ ישראל לזרעם. הבטחה שניה: הענשת הגויים שהעבידו ועינו את ישראל.</p> <p>ג. ה' הזכיר זאת למשה כי משה טען כלפי ה': למה הרעת לעם הזה, וכוונת הדברים היא: למה הרעות להם בניגוד למה שהבטחת (במעמד הסנה, כשה' הטיל על משה את שליחותו). משום כך אמר לו ה': אני נאמן לקיים תמיד את מה שהבטחתי.</p>	<p>א. מהי משמעות אמירת ה' למשה "אני ה'"? (רש"י לפסוקים ב', ו').</p> <p>ב. על אילו שתי בריתות (הבטחות) שכרת ה' עם האבות מדבר ה' בפסוקים אלה? (ד', ח'. רש"י לפסוקים ה'-ו').</p> <p>ג. לשם מה הזכיר ה' את הבטחותיו לאבות בדבריו למשה? (רש"י ד"ה הראשון לפסוק ב')</p>	<p>1 ו' ע"פ שאלת בגרות "ואזכור את בריתי" (א'-ח')</p>
<p>חמש לשונות הגאולה הן: והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, והבאתי. ארבע הלשונות הראשונות מיועדות להתגשמות מיידית, ואילו הלשון החמישית היא לעתיד קצת יותר רחוק, לאחר שילכו במדבר. בין ארבע הלשונות הראשונות ללשון החמישית מפסיק המשפט "והייתי לכם לאלקים" וגו'. לשון "והבאתי", אם כן, לא נזכרת לגמרי באותו רצף עם ארבע הלשונות הראשונות. (אכן בסופו של דבר, בגלל חטא המרגלים, לא זכה דור יוצאי מצרים ברובו להיכנס לארץ, אלא הדור הבא).</p>	<p>מהן חמש לשונות הגאולה הנזכרות בדברי ה' בפסוקים אלה? (ו'-ח'), ומהו ההבדל בין ארבע הלשונות הראשונות ללשון החמישית?</p>	<p>2 ו' "ואזכור את בריתי" (א'-ח')</p>
<p>א. תגובת ישראל לשליחות משה אליהם היא שלא שמעו אליו מתוך קוצר רוח שנגרם מעבודה רבה וקשה. בפעם הקודמת שבא משה אליהם האמינו ישראל לדבריו.</p> <p>ב. הפעם לא הותירה הכבדת העבודה ע"י פרעה שום זמן ויכולת נפשית לישראל להקשיב אליו.</p>	<p>א. מהי תגובת ישראל לשליחות משה אליהם (ט'), ומה הייתה תגובתם לשליחותו הראשונה, כשהגיע לבשר להם על רצון ה' לגאול אותם משעבוד מצרים? (ד', לא).</p> <p>ב. מהי הסיבה להבדל בין התגובות? (ה', ו-כג).</p>	<p>3 ו' ע"פ שאלת בגרות תגובת ישראל לשליחו ת משה (ט')</p>
<p>פסוק י"ב בנוי במבנה של כלל ופרט: אם ישראל בני עמי לא שמעו אלי – איך ישמע מלך אל אדם מגמגם!?</p>	<p>לפסוק י"ב יש מבנה של קל וחומר. רשום בלשונך מהו.</p>	<p>4 ו'</p>
<p>א. מכיוון שהוזכרו משה ואהרן עשה הפסקה</p>	<p>א. מדוע נכנס פתאום תיאורו</p>	<p>5</p>

סיכום ספר שמות – לשימוש פרטי למורים ולתלמידים

www.meir-avitan.co.il מתוך האתר של מאיר אביטן

<p>קטנה בסיפור העניין כדי להזכיר דבר חשוב אחר, והוא כיצד נולדו שניהם, מי אבותיהם ומאיזו משפחה באו. ב. מכיוון שנעשתה הפסקה ברצף הסיפור לצורך הבאת ייחוסם של משה ואהרן חזר עתה הכתוב להזכיר את העניין הראשון (להזכירנו במה היה מדובר) לפני שממשיכים את הסיפור הלאה.</p>	<p>של אילן יוחסין באמצע עניין שליחותם של משה ואהרן? (רש"י לפסוק י"ג. "אלא מתוך שהזכיר" וגו'). ב. מדוע חוזרים פסוקים כ"ט- ל' על הנאמר בפסוקים י'- י"ג? (רש"י לפסוק כ"ט).</p>	<p>ו' "אלה ראשי בית אבתם" (י"ג- י"ד. כ"ט- ל')</p>
<p>למדנו שיוכבד אשת עמרם הייתה דודתו של עמרם בן קהת בן לוי (אחות קהת), והיא ילדה לו את אהרן ומשה. מי שלא נזכרת כאן היא אחותם הגדולה מרים, אשר נזכרה בפרק ב'</p>	<p>מה למדנו מפסוקים ט"ז, י"ח, כ' על משפחתו של משה שלא למדנו מפרק ב' פסוקים א'- ד', ולהיפך - מה מופיע שם שלא מופיע כאן?</p>	<p>6 ו' "ואלה שמות בני לוי" (ט"ז)</p>